29/06/2019

“Παύλος ο ουρανοπολίτης”

/ Γνώμες

Του Σεβ. Μητροπολίτου Καστορίας κ. Σεραφείμ, Υπερτίμου και Εξάρχου Άνω Μακεδονίας

Αν θέλει κανείς να μαθητεύσει στον Απόστολο Παύλο, τον οποίο και φέτος εορτάζει η πολύπαθη πατρίδα μας και ιδιαίτερα τα μέρη εκείνα τα οποία καθαγίασε με την παρουσία του και τον ιδρώτα του όπως οι Φίλιπποι, η Θεσσαλονίκη, η Βέροια, η Αθήνα, η Κόρινθος, η Νικόπολη καθώς και άλλα μέρη της πατρίδος μας που δέχτηκαν την αποστολική του ευλογία, θα πρέπει να μελετήσει τις θεόπνευστες επιστολές του, πολλώ δε μάλλον κάτω από τη χειραγωγία των αγίων πατέρων της Εκκλησίας. Αν θέλει όμως κανείς να δει αυτήν την ουρανομήκη

μορφή, θα πρέπει να χρησιμοποιήσει ως οδηγό του τον Άγιο Ιωάννη τον Χρυσόστομο. Γι' αυτό κι έχει λεχθεί πολύ σωστά ότι ο Απόστολος είναι στόμα Κυρίου, «*Παύλε στόμα Κυρίου*»**1**, αλλά και ο Άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος είναι το στόμα του Αποστόλου Παύλου.

Έτσι, σε μια ομιλία του περιγράφει τη μορφή του Αποστόλου, χρησιμοποιώντας ως υλικό την ταπεινοφροσύνη και συγχρόνως τη χάρη του Θεού. Λέγει λοιπόν ο ιερός πατήρ : «*Πρόσεχε τον Παύλο τον δάσκαλο της οικουμένης, τον πνευματικό ρήτορα, το σκεύος της εκλογής, το λιμάνι το ακύμαντο, τον πύργο τον ασάλευτο, εκείνον που με το μικροκαμωμένο σώμα του περικύκλωνε την οικουμένη και σας κάποιος φτερωτός περιέτρεξε αυτήν· πρόσεχε εκείνον που δείχνει ταπεινοφροσύνη, τον ιδιώτη και φιλόσοφο, τον φτωχό και πλούσιο. Εκείνον ονομάζω πραγματικό ταπεινόφρονα, εκείνον που υπέμεινε αμέτρητους κόπους, που έστησε αμέτρητα τρόπαια κατά του διαβόλου... Εκείνος που υπέμεινε φυλακές και πληγές και μαστιγώματα, εκείνος που κλήθηκε με ουράνια φωνή, εκείνος ταπεινοφρονεί λέγοντας "γιατί εγώ είμαι ο πιο ασήμαντος απ' όλους τους αποστόλους και δεν είμαι ικανός να ονομασθώ απόστολος"... Γιατί αυτό πραγματικά είναι ταπεινοφροσύνη, το να δείχνει κανείς ταπείνωση σ' όλους και να ονομάζει τον εαυτό του ελάχιστο. Σκέψου ποιός ήταν εκείνος που λέγει αυτά τα λόγια· ο Παύλος ο ουρανοπολίτης, ο στύλος των εκκλησιών, ο επίγειος άγγελος, ο επουράνιος άνθρωπος*»**2**.

Γι' αυτό ο ίδιος ως γνήσιος πνευματικός πατέρας, προκειμένου να διδάξει τα πνευματικά του παιδιά, στην προς Γαλάτας επιστολή του αναφερόμενος στη συσταύρωση του με το Χριστό («*Χριστώ συνεσταύρωμαι*»**3**), ομολογεί πως μέσα του ζει ο Χριστός : «*ζη δε εν εμοί Χριστός*»**4**. Δηλαδή, αισθάνεται αυτήν την εμπειρία της θεώσεως και της ζωντανής παρουσίας του Χριστού μέσα στο χώρο της κεκαθαρμένης καρδίας του. Τι σημαίνει όμως αυτός ο φοβερός λόγος του Αποστόλου των Εθνών Παύλου;

Α. Περιγράφει «*την μυστηριώδη ζωή παντός αληθώς πιστεύοντος εις τον Χριστόν*» **5**. Νεκρώθηκε με άλλα λόγια ο παλαιός άνθρωπος και ζει ο νέος. Νεκρώθηκε η αμαρτία και ο νέος άνθρωπος ζωοποιούται με τη χάρη του Θεού. Έτσι μέσα του ζει ο Χριστός. Έχει «*νουν Χριστού*»**6** και «*σπλάχνα Χριστού*»**7**. Οι σκέψεις, τα αισθήματα, ο πόθος της καρδιάς του, όλα γίνονται πόθος Χριστού. Αισθάνεται να τον κυκλώνει η αγάπη του Θεού και να τον θωπεύει η πατρική προστασία. Αισθάνεται να έχει μορφωθεί ο Χριστός μέσα στην καρδιά του. Να έχει, σαν τον Άγιο Ιγνάτιο τον θεοφόρο, τον Χριστό εν στέρνοις. Γι' αυτό και ο Άγιος Γρηγόριος Επίσκοπος Νύσσης, ερμηνεύοντας αυτόν τον λόγο του φτερωτού Αποστόλου, θα ερμηνεύσει : «*Μιμήθηκε (τον Χριστό) με τόση καθαρότητα, ώστε έδειξε ότι μέσα του είχε σχηματιστεί η μορφή του Κυρίου του. Με την ακριβέστατη μίμηση μεταβλήθηκε το είδος της ψυχής του προς το πρωτότυπο, ώστε να νομίζει ότι δεν*

ήταν πια ο Παύλος που ζούσε και μιλούσε, αλλ΄ ότι ζούσε μέσα του ο ίδιος ο Χριστός»**8**.

Β. «*Ζη εν εμοί Χριστός*», σημαίνει ότι το θέλημά του έχει ταυτιστεί με το θέλημα του Θεού. Είναι αυτό για το οποίο προσευχόμαστε στην Κυριακή Προσευχή : « *Γενηθήτω το θέλημά Σου ως εν ουρανώ και επί της γης*»**9**. Όταν νεκρώνεται το δικό μας θέλημα όπως ακριβώς στη ζωή του Αποστόλου, τότε η ζωή μας ευθυγραμμίζεται με το θέλημα του Θεού. Προαγόμαστε στην αρετή και την τελειότητα και γινόμαστε, κατά την έκφραση του Μεγάλου Βασιλείου, « *πιστό θησαυροφυλάκιο των αρετών*»**10**. Έτσι, η καρδιά δίνεται μόνο στον Χριστό και καθαρίζει «*από παντός μολυσμού, σαρκός και πνεύματος*»**11**, αγαπώντας πρώτιστα τον Θεό και εν συνεχεία την εικόνα του Θεού που είναι ο άνθρωπος και για τον οποίο υποβάλλεται σε κόπους, μόχθους και θυσίες.

Ποιό ήταν λοιπόν το πρόγραμμα του Αποστόλου Παύλου; Η αγάπη προς το Θεό και η αγάπη προς τον άνθρωπο. Η μέριμνα πασών των Εκκλησιών. Η φροντίδα « *ίνα πάντας κερδήση και Χριστώ προσαγάγη την Εκκλησίαν;*»**12**. Γι' αυτό και γεμάτος θαυμασμό ο Άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος θα τονίσει χαρακτηριστικά : « *Πρόσεξε λοιπόν πόσες βαθμίδες έχει το πράγμα. Έπρεπε να λαμβάνει, αυτός όμως δεν λάμβανε· ιδού το πρώτο κατόρθωμα. Το δεύτερον, συνέβαινε αυτό αν και εστερείτο. Τρίτον, αν και κήρυττε σε αυτούς. Το ότι και δίνει επί πλέον είναι το τέταρτο. Πέμπτον, όχι απλώς δίνει, αλλά και με προσπάθεια. Έκτον, όχι μόνο χρήματα δίνει , αλλά και τον εαυτό του. Έβδομον, ότι δίνει σ' εκείνους που δεν τον αγαπούν πολύ. Όγδοον, ότι δίνει σε εκείνους που αγαπά πολύ*»**13**.

Γ. Αυτός ο οποίος ζει την παρουσία του Χριστού μέσα στο χώρο της καρδιάς του, κυβερνάται και εμπνέεται από την πίστη και από το φρόνημα του Χριστού, ενώ παράλληλα μεταμορφώνεται ακόμη και η φυσική του ζωή. Αγιάζεται ολόκληρος, βιώνει τη Βασιλεία του Θεού, βασιλεύει η ειρήνη, όχι μόνο μέσα του αλλά και στους γύρω του, τρέχει ο λόγος του Θεού και δοξάζεται**14**, διδάσκει με το λόγο του και κυρίως με το παράδειγμά του.

Αυτό το βλέπουμε στα πρόσωπα των Αγίων μας. Μετέδιδαν τη χάρη και την ειρήνη του Θεού ακόμη και όταν κανείς απλά τους πλησίαζε. Γι' αυτό και δεν υπάρχει ανώτερη κατάσταση από αυτή, το να έχει δηλαδή κανείς μέσα του την παρουσία του Χριστού και να ετοιμάζει τον εαυτό του για να γίνει όργανο της χάριτος του Θεού. «*Ποιός θα τολμήσει να εκστομίσει αυτόν τον λόγο (ζη εν εμοί Χριστός); Διότι επειδή κατέστησε τον εαυτό του ευπειθή στον Χριστό και απέβαλε όλα τα βιωτικά και έπραττε πάντοτε συμφώνως προς το θέλημα εκείνου... είπε "Ζει μέσα μου ο Χριστός"*»**15**.

Τέτοιους ανθρώπους χρειάζεται σήμερα η εποχή μας.

Ανθρώπους με πλατιά καρδιά.

Ανθρώπους που θα φροντίζουν, όχι μόνο για τα υλικά αγαθά, αλλά και για τα πνευματικά.

Ανθρώπους που θα είναι μάρτυρες της Αναστάσεως, προφήτες και απόστολοι, μαθητές και διδάσκαλοι, που θα θυσιάζονται, που θα αγρυπνούν, που θα νουθετούν, που θα διδάσκουν, θα προσεύχονται, θα παρακαλούν, θα δακρύζουν.

Ηγετικές μορφές, πνευματέμφορες μορφές, που θα βάλουν σε τάξη τον δήθεν πολιτισμό μας και θα μας δώσουν το μήνυμα του Σταυρωθέντος και Αναστάντος Κυρίου μας Ιησού Χριστού.

Παύλε Απόστολε, των Εθνών διδάσκαλε, φωστήρα τρισμέγιστε της πατρίδος μας Ελλάδος, πρέσβευε Χριστώ τω Θεώ σωθήναι τας ψυχάς ημών.

---

1. Λιτή Αποστόλων Πέτρου και Παύλου
2. Άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος, Περί μετανοίας ομιλία δευτέρα, ΕΠΕ 30,131
3. Γαλ. 2,20
4. αυτόθι
5. Π.Ν. Τρεμπέλας, Υπόμνημα εις τας Επιστολάς της Καινής Διαθήκης, Τόμος Β, εκδ. Ο Σωτήρ, Αθήνα 2003, σελ. 31
6. Α΄Κορ. 2,16
7. Φιλ. 1,8-9
8. Άγιος Γρηγόριος Νύσσης, Προς Ολύμπιον περί τελειότητος, ΕΠΕ 8,373
9. Μτθ. 6,10
10. Μέγας Βασίλειος, Λόγος ασκητικός Α' και παραίνεσις περί αποταγής βίου και τελειώσεως πνευματικής, ΕΠΕ 8,117
11. Β' Κορ. 7,1
12. Απόστιχα Εσπερινού Αποστόλων Πέτρου και Παύλου
13. Άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος, Λόγος ΚΖ' εις την Β΄ Κορινθίους, ΕΠΕ 20,69
14. Β' Θεσ. 3,1
15. Άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος, Κεφάλαιον Β' εις την προς Γαλάτας, ΕΠΕ 20,277